

[Niels Matthiasen.]

merne. Det bør i dag også fremhæves, at filmbranchen som helhed har samarbejdet. Ud fra det oprindelige 8 mands instruktørforslag kom et endeligt forslag med en samlet branche bag sig, og det, som bør fremhæves, er, at man ikke bare pegede på, hvad man mente kunne være bedre, men at man kom med konkrete anvisninger til løsningen af opgaverne, som kunne indgå i det ændrede lovforslag. Det er et smukt eksempel på det arbejdende folkestyre, som er nedlagt i denne nye lov.

Nu har de samarbejdende kræfter jo ikke været enige om alle enkeltheder. Af betænkningen fremgår det således, at et mindretal bestående af venstres og det konservative folkepartis medlemmer af udvalget beklager, at det heller ikke ved behandlingen af dette lovforslag er lykkedes at ophæve bevillingssystemet. Må jeg med det samme sige, at socialdemokratiet ikke er uforstående over for de synspunkter, oppositionen har gjort gældende. Heller ikke tror vi, at bevillingssystemet nødvendigvis er en ting, der er blivende til alle tider, men vi synes ærligt og redeligt ikke, at der er skabt klarhed nok over — og det kan der heller ikke i den øjeblikkelige situation — hvilke konsekvenser en øjeblikkelig ophævelse af bevillingssystemet vil få. Det har således ikke i udvalget været muligt til trods for gentagne forsøg at få en klar standpunkttagen fra bevillingshaverne eller filmbranchen som sådan vedrørende bevillingssystemet. Alt, hvad vi har kunnet opnå, var, at Fællesrepræsentationen for Danmarks Biografteatre om dette spørgsmål erklærede, at meningerne var delte; men om der var flertal for den ene eller den anden opfattelse, kunne de ikke oplyse.

En anden uklarhed er, at Danmarks stilling til fællesmarkedet ikke er fuldt afklaret. Man må i høj grad være betænkelig ved uden en sådan afklaring at opgive bevillingssystemet. Den udmærkning, der i de senere år er sket af biografkapitalen i Danmark, vil betyde, at man ikke på lige fod kan konkurrere med udenlandsk ubeskattet kapital. Der vil derfor eksistere en begrundet frygt for biografkæder. Denne frygt for biografkæder understøttes i høj grad af en betænkning, som her i april er afgivet til det engelske parlament vedrørende forholdene i England.

Af denne engelske betænkning fremgår det, at de biografkæder i England, som omfatter mere end 30 biografer, nu ejer 43 pct. af samtlige biografer mod 28 pct. i 1952. Der er to dominerende kæder, Arthur Rank-koncernen og ABC-koncernen. Tilsammen kontrollerer de 41 pct. af alle biografpladser i Englands biografer. Betænkningen konkluderer i, at denne struktur naturligvis giver en fortrinsstilling til de film, i hvilke de to kæder har økonomiske interesser, med det resultat, at en uafhængig producent kommer ud for ikke at kunne få sine film op og dermed heller ikke kan skabe sig frisk kapital til en ny produktion. Det samme gør sig gældende for den uafhængige biografefjer, der ikke bliver afhængig af biografkæden. Efter de seneste oplysninger, jeg har fra det svenske filminstitut, er en lignende udvikling sket i Sverige og giver dér anledning til bekymring ikke mindst ud fra kunstneriske hensyn. Derfor mener vi i socialdemokratiet, at det er rimeligt at fastholde bevillingssystemet i hvert fald for foreløbig en periode mere. Man kan så ved lovens revision på ny tage spørgsmålet op, hvis forholdene til den tid er afklaret.

Ud over denne uenighed er udvalget nået til et fælles resultat. Det afgørende nye er ændringen i filmfondens stilling. Filmfonden vil fremover få sine indtægter dels ved en billetafgift på 15 pct., som pålægges biograf-ejerne, dels ved, at den hidtidige bevillingsafgift opretholdes. Der er med filmfondens formålsparagraf sket det væsentlige, at man nu virkelig kan støtte kvalitetsproduktionen, ikke som ved tidligere at give en skattefritagelse, som intet betød, hvis filmen ikke var en succes, men direkte og kontant. Ja, man kan gå videre og yde støtte til selve den kunstneriske intention, selv om det færdige resultat måske ikke blev, hvad man havde ventet. Her får for alvor den uafhængige instruktør og producent, den eksperimenterende kunst, sin chance — også de allerede etablerede. Hele spørgsmålet om filmuddannelsen, som der hverken har været plan eller rammer for, kan nu tages op til løsning på samme måde, som teaterloven åbnede mulighed for at skabe teaterakademiet, der er under planlægning. Kortfilmen, som er en selvstændig kunstart, kommer også ind i billedet og kan få produktionsstøtte, og her ligger efter min